cm9-09 Stealing from an Akum - גזל עכו"ם

Sanhedrin (57a)

על הַנְּזֵל וְכֵן יְפַת תּוֹאַר — With regard to the Noahide commandment against theft — על הַנְּזֵל וְכֵן יְפַת תּוֹאַר — If he stole, robbed, or if he took a beautiful captive in battle — וְכֵּן כִּיּוֹצֵא בָּהֶן — and also anything that is similar to these forms of theft, the following rules are in effect: פּוֹתִי — a Cuthean against a Cuthean, וְכִּוּתִי בְּיִשְׂרָאֵל בְּכוּתִי מוּתָּר — or a Cuthean against an Israelite, אָסוּר — וְנִשְּׁרָאֵל בְּכוּתִי מוּתָּר — but an Israelite against a Cuthean is permitted.

Kedoshim (19:13)

לא תִגְּזֹל — You shall not withhold payment from your fellow and you shall not rob.

Bava Kamma (113a)

אַמַר רַבִּי שִּמְעון — R' Shimon said: דַבר זה דַרַשׁ רַבִּי עַקִיבַא כִּשְׁבַּא מִזְפִירִין — This law was expounded by R' Akiva when he came from Zefirin: מְנַיַן לְגַזֵל כְּנַעַנִי שַׁהוּא אַסוּר — From where do we know that robbing a Canaanite is prohibited? דומר Hor the Torah — For the Torah **states** in the passage about a Jew who sold himself as a servant to a Canaanite: אחרי נמכּר... "אַלָה תָהָיה-לוי" — After he has been sold, he shall have a redemption, one of his brothers shall redeem him etc. That is, the servant's relatives or the court shall purchase his freedom from the שלא ימשכנו (וצא — This verse teaches that one may not pull him out of the Canaanite's possession and let him escape. Rather, the redeemer must pay the Canaanite for the יכול יגלום עליו — It might be thought that [the redeemer] may make an servant's freedom. incomplete payment for [the servant], i.e. he may deceive the master into accepting less than the servant's full value. תַלְמוד לומֵר — [The Torah] therefore states: "וְחַשַּב עִם-קנֵהוּ" — He [the redeemer] shall make a reckoning with his purchaser, ידקדק עם קונהו — which means that he shall be exact with his purchaser. The redeemer is thus forbidden not only to steal from the Canaanite owner, but also to deceive him.

Bava Kamma (113b)

אָמֵר רַב הוּנָא (אָמֶר הַבּנְעֲנִי שָׁהוּא אָסוּר — Rav Huna said: מְנֵּיִן לְגֶּיֶל הַבְּנְעֲנִי שָׁהוּא אָסוּר — From where do we know that the robbery of a Canaanite is prohibited? שְׁצָּאֵמֵר — Because it is stated: עָּאָכַלְתָּ, — Because it is stated: שְׁאֵילָה הֹי אֶ-לֹהֶיךְּ נֹתֵן לְדְּי — You will consume the possessions of all the nations that Hashem, your G-d, will deliver to you. בְּזְמֵן שְׁהַרְ שְׁהַרִּים בְּיָדְּ הַּאַמִּר וֹשְׁהַרָּ שְׁהַרִּים בְּיִדְּרָ — The Torah permits consumption of their possessions only when they are delivered into your hands, וְלֹא בִּזְמֵן בְּהַדְרָן בְּיִדְךָּ — and not when they are not delivered into your hands.

Yerushalmi Bava Kamma (4:3)

גזר רבן גמליאל — Rabban Gamliel decreed על גזילות עכו"ם שיהא אסור — that theft of an idolater should be prohibited — מפני חילול השם — because of desecration of Hashem's Name.

שיטת הפוסקים

רש"י (סנהדרין נז.) - דלא תעשוק את רעך כתיב ולא כותי ומדרבנן איכא למאן דאסר משום חילול השם בהגוזל בתרא.

שלחן ערוך (חושן משפט שמח, ב) - כל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגנובו וחייב לשלם אחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון של עכו"ם.

שלחן ערוך (חושן משפט שנט, א) - אסור לגזול או לעשוק אפילו כל שהוא בין מישראל בין מעכו"ם.

ש"ך (שמח, ב) - משמע מכאן דאסור דאורייתא, וכן כתב מהרש"ל.

ביאור הגר"א - (שמח, ח) - ואף שרש"י כתב ומדרבנן איכא למאן דאסר כו' פשטא דגמרא שם משמע דמדאורייתא אסור דהא יליף מקרא וחשב עם קונהו ומאכלת כו'... אף למאן דאמר גזל העכו"ם מותר במקום חילול השם מדאורייתא אסור.

חלקת מחוקק (כח, ג) - הא משמע מגמרא בכמה דוכתי דגזל וגניבת הכותים אסור מן התורה וכו' ואף אם היה שום פוסק דגזל הכותי הוי דרבנן מכל מקום אנן לא קיי"ל הכי. [עי' משפט שלמה ג, ח.]

חומר האיסור

תוספתא (בבא קמא י, ח) - חמור גזל נכרי מגזל ישראל מפני חילול השם.

ספר חסידים (סי' תר, הובא בבין ישראל לנכרי עמ' שסד) - יש גזל גוי שיבא לכמה רעות יותר מגזל ישראל שאם יבא ישראל ביניהם יגזלוהו, וזהו חוטא אחד יאבד לשאר יהודים הרבה.

פלא יועץ (ערך גזל, הובא פתחי חושן סי' א עמ' ה) - הגוזל עכו"ם גורם שהשר של הגוי יגזול שפע מהקדושה אל הקלי'.

מהרש"א (כתובות סז.) - ורבים בדור הזה שמקבצים עושר שלם שלא באמונה ובחילול השם כגזילת עכו"ם, ואחר כך מתנדבים מאותו ממון... ואין זה אלא מצוה הבאה בעבירה ואין לעושר הזה מלח וקיום.

חמס

פתחי חושן (א, סוף עמ' ט) - באבני נזר כתב מותר בשל עכו"ם, ובפרי מגדים מסתפק, ובשולחן ערוך הרב כתב בפשיטות שבן נח מוזהר על חמס. [עי' דברי משפט ח"ב עמ' שטו.]

לא תחמוד

פתחי חושן (א, עמ' י) - מדברי שלחן ערוך הרב וההפלאה שאין איסור לא תחמוד בשל עכו"ם, ובשו"ת בצל החכמה הביא עוד כמה אחרונים הסוברים כן כיון דכתיב "רעך" אבל בפרי מגדים מסתפק בזה.

גונב על מנת למיקט

פתחי חושן (א, עמ' ט) - מדברי המנחת חנוך משמע שבעכו"ם אין איסור לגנוב על מנת למיקט (צ"ע משום צער יהא אסור), וכן העלה בשו"ת בצל החכמה. [ולכאורה זה תלוי אם האיסור בישראל הוא דאורייתא או אסמכתא.]

פחות משוה פרוטה

ערוך השלחן (שמח, א) - בעכו"ם עובר בלאו [דלא תגנובו] גם בפחות משוה פרוטה.

דבר שאין מקפידים עליו

בין ישראל לנכרי (לב, ג) - כי היכי דבישראל שרי גוי לגוי נמי שרי, ואם שייד מדת חסידות עיין שם.

גונב על מנת לשלם

פתחי חושן (א, עמ' ט) - משמע שבישראל הוא בכלל גניבה וגזילה ממש, ולפי זה אף בעכו"ם אסור, אבל בשלחן ערוך הרב כתב שלא אסרה תורה גזילה על מנת לשלם אלא בישראל ולא בנכרי [דאין בו אלא איסור לא בשלחן ערוך הרב כתב שלא אסרה תורה גזילה על מנת לשלם אלא בישראל ולא בנכרי [ונ"מ לקחת חמץ אחר פסח תחמוד שאינו שייך בעכו"ם]. ובשו"ת בצל החכמה הביא עוד אחרונים הסוברים כן. [ונ"מ לקחת חמץ אחר פסח קודם שמכרו העכו"ם.]

שואל שלא מדעת

פתחי חושן (א, עמ' י) - בהגהות מהרש"ם כתב בשם תועפות ראם שלכולי עלמא מותר, אבל במנחת פתים כתב ששואל שלא מדעת מעכו"ם הוי כגזלן.